УДК 811.112.2'42
DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-1-30

Олена БЄЛОЗЬОРОВА,
orcid.org/0000-0002-6668-5685
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(Харків, Україна) belozerova@karazin.ua

ТАБУ ЯК ЕТНОКУЛЬТУРНА ПЕРЕДУМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЕВФЕМІЗАЦІЇ В НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ДИСКУРСІ (НА ПРИКЛАДІ ВЕРБАЛЬНОГО ТАБУ *KREBS*)

Статтю присвячено комунікативному феномену табу як передумови для реалізації стратегії евфемізації у сучасному німецькомовному дискурсі. Інтегративний когнітивно-дискурсивний підхід вбачається валідним інструментом для успішного досягнення заявленої мети – за допомогою прагмалінгвістичного аналізу мовленнєвих актів, які актуалізують лінгвокультурний концепт KREBS у дискурсі, визначити прагмалінгвістичні характеристики реалізації стратегії евфемізації у сучасному німецькомовному дискурсі. Проведений контрастивний аналіз релевантної наукової літератури з релігієзнавства, етнології, філософії, соціології, психоаналізу, мистецтвознавства та літературознавства засвідчує значущість явища табу, водночас виявляє відсутність єдиної загальноприйнятної дефініції для зазначеного феномену. Лінгвістична розвідка в цьому напрямку наголошує на складності надання табу чіткого визначення, відокремлюючи табу від заборон та фокусуючись, насамперед, на розмежуванні вербальних та невербальних табу. У статті табу KREBS позиціонується як вербальне табу та визначається як один із лінгвокультурних концептів, експліцитна вербалізація яких в дискурсі per se є небажаною, конформним для них є непрямий спосіб актуалізації в дискурсі, зокрема за допомогою стратегії евфемізації. Стратегія евфемізації передбачає реалізацію поліімплікативних мовленнєвих актів, які є дискурсивно-мовленнєвою взаємодією мовця та адресата, в ході якої ними конструюються щонайменше дві імпліцитні пропозиції (імплікатури) – I-Implikatur та, відповідно, E-Implikatur, остання є додатковою та афективною і надає інформацію про емоційний стан мовця. Релевантними для вербального табу KREBS виявилися імплікації сорому, страху, відрази тощо). Висновки ґрунтуються на прагмалінгвістичному аналізі дискурсивних фрагментів автентичних інтерв'ю з людьми з досвідом онкологічного захворювання та засвідчують високу комунікативну значущість, функціональність, комплексність, амбівалентність та парадоксальність феномена вербального табу KREBS в сучасному німецькомовному дискурсі.

Ключові слова: *вербальне табу KREBS, імплікатура, імпліцитний мовленнєвий акт, лінгвокультурний концепт, стратегія евфемізації, сучасний німецькомовний дискурс.*

Olena BYELOZYOROVA,
orcid.org/0000-0002-6668-5685
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages for Professional Purposes
V. N. Karazin Kharkiv National University
(Kharkiv, Ukraine) belozerova@karazin.ua

TABOO AS AN ETHNO-CULTURAL PREREQUISITE FOR THE IMPLEMENTATION OF THE EUPHEMIZATION STRATEGY IN GERMAN DISCOURSE (USING THE EXAMPLE OF THE VERBAL TABOO KREBS)

This article deals with the communicative phenomenon of taboo as a prerequisite for the implementation of the euphemization strategy in modern German discourse. The integrative cognitive-discursive approach is seen as a valid tool for the successful achievement of the stated goal – to determine the pragmalinguistic characteristics of the implementation of the euphemization strategy in modern German discourse by means of pragmalinguistic analysis of speech acts that actualize the linguo-cultural concept of KREBS in the discourse. The contrastive analysis of the relevant scientific literature in religious studies, ethnology, philosophy, sociology, psychoanalysis, art history and literary studies shows the significance of the taboo phenomenon, while revealing the absence of a single generally accepted definition for this phenomenon. Linguistic research in this area emphasizes the difficulty of providing a clear definition of taboos, separating taboos from prohibitions and focusing primarily on the distinction between verbal and non-verbal taboos.

The article positions the KREBS taboo as a verbal taboo and defines it as one of the linguo-cultural concepts whose explicit verbalization in discourse is per se undesirable, and whose conformity is an indirect way of actualization in discourse, in particular through the euphemization strategy. The euphemization strategy involves the implementation of polyimplicative speech acts, which are a discursive-speech interaction between the speaker and the addressee, during which they construct at least two implicit propositions (implicatures) – I-implicature and, accordingly, E-implicature, the latter of which is additional and affective and provides information about emotional state of the speaker. Relevant for the verbal taboo of KREBS were the implications of shame, fear, disgust, etc.). The conclusions are based on pragmalinguistic analysis of discursive fragments of authentic interviews with cancer survivors and confirm the high communicative significance, functionality, complexity, ambivalence and paradox of the phenomenon of verbal taboo KREBS in modern German discourse.

Key words: *verbal taboo KREBS, implicature, implicit speech act, linguo-cultural concept, euphemization strategy, modern German discourse.*

The very names of such diseases are felt to have a magic power.
(Susan Sontag, 1978: 1)

Постановка проблеми. Кожній лінгвокультурі властивий свій специфічний сет вербальних табу – афективно зумовлених негативних конвенцій (Schröder, 2013), покликаних убезпечити дотримання та захист кодексу культурних правил та норм певної лінгвоспільноти, що конституює її культурну ідентичність. Вони «стосуються здебільшого центральних сфер людського життя» (Hess-Lüttich 2013: 29), захищають «вразливі місця» та «маркують кордони дій, комунікації та мислення», не будучи прямими заборонами (Schröder, 2013) (тут і надалі переклад цитат наш – О. Б.). Актуалізація таких концептів у дискурсі в експліцитний спосіб не є бажаною, перевага віддається або уникненню вербалізації взагалі або пошуку дієвих дискурсивних стратегій для подолання вербальних табу (Bohnaker, 2014: 134–137). Висока комунікативна значущість, функціональність, комплексність, амбівалентність та парадоксальність феномена вербальних табу в німецькомовному дискурсі зумовлюють актуальність наукової розвідки в цьому напрямку.

Аналіз досліджень. Аналіз релевантних публікацій свідчить про інтерес до явища табу з боку релігієзнавства, етнології, філософії, соціології, психоаналізу, мистецтвознавства, літературознавства, лінгвістики тощо і водночас засвідчує відсутність його уніфікованої дефініції та розмитість локалізації (Eggert, 2002: 15–18). Акцент на магічній природі полінезійського комплексу заборон під екзотичною назвою *tapu*, рецепція якого виявила «істинний вакуум для цього слова в лексиконі західноєвропейських культур» (Marek, 2003: 308; Guzy, 2008: 17), увага до «сакральної аури» табу (Eggert, 2002: 19), позиціонування табу як «ключа» до дихотомії «свій» – «інший» в етнологічній та культурологічній візії (Frietsch, 2008: 11), ототожнення табу з «категоричним імперативом» Іммануїла Канта в річищі психоаналітичних студій та спроби установити причинно-наслідковий зв'язок між порушенням табу та психічними та соматичними розладами (Freud, 1991), фокус на соціокультурній функції табу та його символічному змісті (Mihaljević, 2007: 294) вказують на багатогранність цього феномену. Огляд сучасних словникових тлумачень табу констатує можливість розуміння табу в двох іпостасях – як свого роду негласної заборони чинити певні дії або говорити певні речі (Das Tabu. *Das DWDS-Wörterbuch*, 2025). У лінгвістичних дослідженнях з цієї проблематики наголошується на існуванні відповідно невербальних та вербальних табу (Schröder, 2003: 309; Crombach, 2001: 71–76).

Вербальні табу визначаємо як лінгвокультурні концепти, експліцитна вербалізація яких *per se* є небажаною, або які передбачають непрямий спосіб актуалізації в дискурсі, зокрема через реалізацію стратегії евфемізації.

Мета статті. Мета статті полягає в окресленні прагмалінгвістичних особливостей реалізації стратегії евфемізації для актуалізації концепту KREBS в сучасному німецькомовному дискурсі.

Об'єкт дослідження становлять висловлення, які реалізують стратегію евфемізації в сучасному німецькомовному дискурсі для актуалізації концепту KREBS.

Предметом є прагмалінгвістичні характеристики реалізації цієї стратегії.

Матеріал дослідження представлено відеозаписами та текстами інтерв'ю людей з онкологічними захворюваннями в анамнезі, їхніх родичів та експертів з даної проблематики, які подано на платформах релевантних веб-порталів Німеччини, Австрії та Швейцарії (Das K Wort, 2025; Ein Gespräch im Roten Sessel, 2025; Ich&Krebs, 2025; Meine Geschichte mit Krebs, 2025; Reden wir über Krebs, 2025).

Виклад основного матеріалу. Попри той факт, що згідно офіційних даних Німецького онкологічного товариства (Deutsche Krebsgesellschaft) в

Німеччині щорічно з онкологічним діагнозом стикаються близько 500 000 людей (Onkointernetportal, 2025), в Австрії щорічно такий діагноз отримують 45 000 пацієнтів (Krebsversorgung 2040, 2025), в Швейцарії ця цифра становить 46500 випадків нових онкологічних захворювань на рік (Krebsliga, 2025), остаточний поворот щодо експліцитної актуалізації концепту KREBS в німецькомовному дискурсі ще не відбувся, попри значні зусилля відповідних організацій на кшталт Німецького онкологічного товариства (Deutsche Krebsgesellschaft), Австрійської допомоги пацієнтам з онкологічними захворюваннями (Österreichische Krebshilfe), Австрійського товариства гематології та медичної онкології (Österreichische Gesellschaft für Hämatologie und Medizinische Onkologie) та Швейцарської онкологічної ліги (Krebsliga Schweiz). До 1970-х років XX століття пацієнтам лікарі не повідомляли пацієнтам про онкологічне захворювання, а необхідність лікування обґрунтовували іншими способами, з метою уникнути травмування пацієнта. Для того щоб запобігти депресії у нових пацієнтів, клініка імені Роберта Рессле в Берліні мала, наприклад, два входи – один для пацієнтів, у яких щойно було діагностовано хворобу, і другий – для пацієнтів з прогресією захворювання (Hitzer, 2020). Цю політику можна було пояснити, з одного боку, асоціаціями онкологічного захворювання з жахливими образами та фантазіями, насамперед, про нестерпний біль, страждання та смерть. Рак вважався божою карою за гріхи, винною була сама хвора людина. З іншого боку, це можна виправдати безсиллям тогочасної медичної науки через обмеженість опцій лікування, рідкість випадків успішного подолання захворювання та серйозність наслідків хірургічного, хіміотерапевтичного та променевого лікування (Kauz, 2010). Здавна комунікація щодо певних захворювань була «завуальованою» і відбувалась за допомогою евфемістичних висловлювань (Leinfellner, 1971: 113), і онкологічні діагнози не є винятком. Попри революційний прогрес у лікуванні раку сьогодні, табу KREBS не втратило комунікативної релевантності: *"There is still a superstitious reluctance to pronounce the word cancer, as if some hidden supernatural force were at work"* (Allan, Burridge, 2007: 221). На цьому наголошують і самі пацієнти:

Uli Roth: Es ist ja auch so, dass beim Diagnosegespräch auch die Ärzte zum Teil das Wort „Krebs" ja gerne umgehen. „Ja, Karzinom, Tumor, ja", aber dass es Krebs ist und das lernen, zu akzeptieren, dass das Wort für einen selbst bestimmt ist in dem Moment, dass man einer der Krebserkrankten ist, die man als Gesunder früher nur wahrgenommen hat aus den Medien oder aus dem näheren Umfeld, ob das jetzt Familie oder auch Freundeskreis waren, dass man jetzt selbst ein an Krebs Erkrankter ist, das muss man erst mal mit sich ausmachen und verdauen. Deshalb ist es eine Hürde, das Wort dann auch für seinen Sprachgebrauch so zu nutzen.

(Interview mit Uli Roth, 2025)

У вищенаведеному дискурсивному фрагменті мовець наголошує на тому, що у спілкуванні з пацієнтами лікарі віддають перевагу спілкуванню за допомогою фахових термінів, намагаючись уникнути експліцитного висловлення на кшталт *"Sie haben Krebs"*. Можливим поясненням уявляється бажання уникнути того, щоб лексема *Krebs* у свідомості адресата активувала концепт TOD:

Sie haben Krebs. +> *Sie werden sterben*.

Існування вербального табу KREBS в сучасному німецькомовному дискурсі призводить до замовчування діагнозу пацієнтами, що пояснюється страхом бути відторгнутими суспільством:

Die Diagnose trifft viele wie aus heiterem Himmel. Sie ist eine Hiobsbotschaft, eine Ohrfeige, ein lebensbedrohlicher Schlag. Dieser führt bei den Betroffenen zu einer Abwehrhaltung und – was leider nur selten diskutiert wird – häufig zu Scham. <> Scham versetzt in Schweigen. <> Die Wörter krank und Kränkung klingen auf Deutsch ähnlich und sind inhaltlich eng miteinander verbunden. Wenn man in unserer Gesellschaft, die das Junge und Gedeihende bewirbt, ernsthaft erkrankt, so ist das eine Kränkung. Und die macht es für viele Leidtragende schwierig, das Schweigen zu überwinden.

(Geschichte von Urs Faes, 2025)

Альтернативою замовчуванню є реалізація стратегії евфемізації через імпліцитний мовленнєвий акт. Підтвердження цьому надає прагмалінгвістичний аналіз інтерв'ю з пацієнтами, які мають в анамнезі онкологічний діагноз, експертами та родичами хворих. Теоретичне підґрунтя для такого аналізу становить інтегративний когнітивно-дискурсивний підхід, згідно з яким стратегію евфемізації реалізують імпліцитні мовленнєві акти, які є дискурсивно-мовленнєвою взаємодією мовця та адресата як рівноправних учасників конструювання смислу. В імпліцитному мовленнєвому акті адресат виводить з на основі експліцитної пропозиції P інтендовану мовцем імпліцитну пропозицію Pplus (Schwarz-Friesel, 2015). Підтвердження цьому припущенню надає наступний дискурсивний фрагмент:

Interviewer: *Wie kam es zur präzisen Diagnose?*

Janina Seifert: Also ich war am Mittwoch im MRT. Am Donnerstagabend hat mir der Hausarzt gesagt, dass da etwas ist, was da nicht hingehört (P). +> Sie

haben einen Tumor (Pplus). *Er hat mir den Befund überreicht und da stand die Vermutung „Astrozytom". Und diesen Befund habe ich dann auf dem Zettel mit nach Hause bekommen. Da standen natürlich ganz viele Sachen drauf, mit denen ich gar nichts anfangen konnte. Und ich habe dieses Blatt Papier gelesen und – was man vielleicht nicht machen sollte – gegoogelt. Und ich dachte okay, wenn das schon die Größe hat, das wird meinen Tod bedeuten.*

(Karriereweg mit Stolpersteinen, Interview mit Janina Seifert, 2025)

З метою запобігти небажаній негативній реакції адресата (сльози, розпач, відчай тощо) мовець (лікар) обрав спосіб непрямого інформування через реалізацію імпліцитного мовленнєвого акту, експліцитна пропозиція якого P має асертивну іллокуцію – інформування пацієнтки про наявність у неї новоутворення. Імпліцитна пропозиція Pplus також має асертивну іллокуцію – інформування/уточнення, що це новоутворення, можливо, є злоякісним. Для того, щоб пацієнтка могла самостійно вивести цю імпліцитну пропозицію, лікар надає їй результати обстеження.

Амбівалентність табу знаходить прояв у його комплементарності – табу припускає можливість його порушення, табуювання передбачає потенційно детабуювання (Strasser, 2007: 46). Попри той факт, що матеріал дослідження становлять інтерв'ю людей з онкологічним діагнозом, які відзначаються високим ступенем відвертості та позиціонуються, власне, як подолання табу, спостерігаємо, що навіть у такому контексті реалізація стратегії евфемізації виявляється релевантною, зокрема, у спілкуванні щодо чутливих тем, наприклад, алопеції, нетримання сечі, проблемами з інтимним життям тощо:

Jean: So wie vor der Operation ist es nicht mehr. In der Sexualität hat sich auch einiges verändert. In diesem Prozess ist es wichtig, Geduld und Vertrauen in sich und die eigenen Ressourcen zu haben. Und es geht darum, die neuen Realitäten zu akzeptieren (P). +> Ich habe Probleme mit Potenz (Pplus).

(Jean – Prostatakrebs, 2025)

У вищенаведеному дискурсивному фрагменті мовець у непрямий спосіб повідомляє про наслідки лікування раку простати для його інтимного життя, реалізуючи експліцитну пропозицію з асертивною іллокуцією (повідомлення про те, що він має прийняти нову реальність), імплікуючи водночас, що він має проблеми з потенцією.

Такі імпліцитні мовленнєві акти є поліімплікативними, оскільки окрім основної імпліцитної пропозиції Pplus (або так званої illokutionsbasierte Implikatur, I-імплікатури) мовцем та адресатом конструюється додаткова імплікатура (E-Implikatur, емотивна/афективна імплікатура) (Schwarz-Friesel, 2015), наприклад, для вищенаведеного фрагменту ці імплікатури такі:

+> Ich habe Probleme mit Potenz. (I-Implikatur)

+> Ich schäme mich, darüber offen zu sprechen. (E-Implikatur)

У наступному дискурсивному фрагменті йдеться про алопецію, з якою зіткнулася дівчина під час хіміотерапії:

Moderator: War dein Spiegelbild damals verändert, wenn du in den Spiegel geschaut hast? Hat eine andere Nadja zurückgeschaut?

+> Sind deine Haare ausgefallen? (I-Implikatur)

+> Ich habe Angst, dich darüber direkt zu fragen, weil ich dich nicht verletzen will. (E-Implikatur)

Nadja Will: Eine Nadja, die sehr, sehr wach auf einmal war und verstanden hat, was es eigentlich heißt zu leben. Oben ohne, oh, wie wunderbar. Ich habe das ja auch in meinem Slam-Jahr nicht umsonst auch so beschrieben. Der Schutz der Haare war ja nun mal weg. Aber das hat mich vielleicht auch frei gemacht, was ich so hätte nie erfahren. Natürlich war der Anblick, das Angesicht ein ganz anderes, als ich in den Spiegel gekuckt habe.

(Interview mit Nadja Will, 2025)

Через обережність щодо «болючої» теми втрати волосся під час лікування для жінок, інтерв'юер обирає завуальований спосіб, щоб, з одного боку, поставити запитання щодо змін у зовнішності, з іншого – сигналізувати повагу до почуттів адресата та страх травмувати його. Реактивний мовленнєвий акт засвідчує успішність обраної стратегії.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, можемо констатувати, що аналіз ілюстративного матеріалу засвідчив високу комунікативну релевантність дискурсивної стратегії евфемізації для актуалізації концепту KREBS в сучасному німецькомовному дискурсі. Прагмалінгвістична специфіка стратегії евфемізації полягає в реалізації поліімплікативного імпліцитного мовленнєвиого акту, який є дискурсивно-мовленнєвою взаємодією мовця та адресата, в ході якої ними конструюються щонайменше дві імпліцитні пропозиції, одна з яких є афективною та засвідчує емоційний стан мовця (сором, страх, відразу тощо). Перспективним убачається дослідження особливостей реалізації стратегії евфемізації для вербальних табу, пов'язаних з різними онкологічними діагнозами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Allan K., Burridge K. Forbidden Words, Taboo and the Censoring of Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 303 p.
2. Bohnaker E. Tabubrüche in der interkulturellen Kommunikation. *Zeitschrift für interkulturelle Germanistik.* 2014. 5, 1. S. 125–143.
3. Crombach M. Euphemismus und Tabu. Dissertation zur Erlangung des Doktorgrades an der geisteswissenschaftlichen Fakultät der Universität Salzburg. Salzburg: Universität Salzburg, Institut für Sprachwissenschaft, 2001. 342 S.
4. Das Tabu. *Das DWDS-Wörterbuch*. URL: https://www.dwds.de/wb/Tabu#wb-1 (дата звернення: 28.01.2025)
5. Eggert H. Säkulare Tabus und die Probleme ihrer Darstellung. Thesen zur Eröffnung der Diskussion. *Tabu und Tabubruch. Literarische und sprachliche Strategien im 20. Jahrhundert.* / hrsg. v. H.Eggert, J.Golec. Stuttgart/Weimar : J.B. Metzler, 1999. S. 15–24.
6. Frietsch U. Der Wille zum Tabu als Wille zum Wissen. *Geschlecht als Tabu. Orte, Dynamiken und Funktionen der De/Thematisierung von Geschlecht.* / hrsg. v. U.Fritsch u.a. Bielefeld : transcript, 2008. S. 9–16.
7. Freud S. Totem und Tabu. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuchverlag, 1991. 228 S.
8. Guzy L. Tabu – Die kulturelle Grenze im Körper. *Geschlecht als Tabu. Orte, Dynamiken und Funktionen der De/Thematisierung von Geschlecht.* / hrsg. v. U.Fritsch u.a. Bielefeld : transcript, 2008. S. 17–22.
9. Hess-Lüttich E. W. Tabubruch in der interkulturellen Kommunikation. Mit Anmerkungen zur aktuellen Medien-Debatte über das Burka-Verbot. *Zwischen Ritual und Tabu. Interaktionsschemata interkultureller Kommunikation in Sprache und Literatur.* Serie Cross Cultural Communication Vol. 24. Publikationen der GIG Vol. 17. 2013. S. 21–42.
10. Hitzer B. Krebs fühlen. Eine Emotionsgeschichte des 20. Jahrhunderts. Stuttgart: Klett-Cotta Verlag, 2020, 540 S.
11. Kauz D. Vom Tabu zum Thema?: 100 Jahre Krebsbekämpfung in der Schweiz 1910-2010. Basel/Berlin: Schwabe Verlagsgruppe AG Schwabe Verlag, 2010, 267 S.
12. Krebsliga. Über Krebs. Zahlen und Fakten. URL: https://www.krebsliga.ch/ueber-krebs/zahlen-fakten/ (дата звернення: 28.01.2025)
13. Krebsversorgung 2040 – dringende Maßnahmen notwendig URL: https://www.krebshilfe.net/presse/detail/krebsversorgung-2040-dringende-massnahmen-notwendig (дата звернення: 28.01.2025)
14. Leinfellner E. Der Euphemismus in der politischen Sprache. Berlin : Duncker&Humblot, 1971. 177 S.
15. Marek G. Schweigen. *Handbuch Interkulturelle Germanistik* / hrsg. v. A. Wierlacher, A. Bogner. Stuttgart/Weimar: J. B. Metzler, 2003. S. 302-307.
16. Mihaljević V. Tabu – Jenseits – Ethik. *Tabus und Grenzen der Ethik*/ hrsg. v. M.Fischer, R.Kacianka. Frankfurt am Main : Peter Lang, 2007. S. 293–296.
17. Onkointernetportal. Basis-Informationen Krebs. Leben mit Krebs. URL: https://www.krebsgesellschaft.de/basis-informationen-krebs/leben-mit-krebs.html (дата звернення: 28.01.2025)
18. Schröder H. Der Tabu-Komplex – Kultursemiotische Überlegungen. URL: https://jelinektabu.univie.ac.at/tabu/forschungsfeld-tabu/hartmut-schroeder/ (дата звернення: 28.01.2025)
19. Schröder H. Tabu. *Handbuch Interkulturelle Germanistik* / hrsg. v. A. Wierlacher, A. Bogner. Stuttgart/Weimar : J. B. Metzler, 2003. S. 307–315.
20. Schwarz-Friesel M. Language and emotion. The cognitive linguistic perspective. *Emotion in Language* / ed. by U.M. Lüdtke, Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2015. pp. 157–174.
21. Sontag S. Illness as Metaphor. New York : Farrar, Straus and Giroux, 1978. 87 p.
22. Strasser M. Verschleierungen. *Tabus und Grenzen der Ethik*/ hrsg. v. M.Fischer, R.Kacianka. Frankfurt am Main : Peter Lang, 2007. S. 45–52.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Das K Wort – Diagnose Krebs. Sag Ja zum Leben! URL: https://daskwort.de/starke-stimmen/interviews (дата звернення: 28.01.2025)
2. Das Wort “Krebs” aussprechen. Interview mit Uli Roth. URL: https://menschen-mit-krebs.de/2707-ulir_krebs_aussprechen/ (дата звернення: 28.01.2025)
3. Ein Gespräch im Roten Sessel. URL: https://menschen-mit-krebs.de/ (дата звернення: 28.01.2025)
4. “Ich hatte nie damit gerechnet, dass mein Ich so zerfällt, zerflattert”. Geschichte von Urs Faes. URL: https://www.krebsliga.ch/ueber-krebs/meine-geschichte-mit-krebs/urs-faes-prostatakrebs/-dl-/fileadmin/downloads/erfahrungsberichte/geschichte-von-urs-vaes.pdf (дата звернення: 28.01.2025)
5. Ich kämpfe für das Leben und nicht gegen den Krebs. Interview mit Nadja Will. URL: https://menschen-mit-krebs.de/3483-ich-kaempfe-fuer-das-leben-und-nicht-gegen-den-krebs/ (дата звернення: 28.01.2025)
6. Ich&Krebs. Das Portal “Meine Krebshilfe”. Web&Podcasts. URL: https://meinekrebshilfe.net/portal/public/app/#/page/eb7fb1a6-1957-4d58-8306-32b13dc59459 (дата звернення: 28.01.2025)
7. Jean – Prostatakrebs. URL: https://www.krebsliga.ch/ueber-krebs/meine-geschichte-mit-krebs/jean-prostatakrebs (дата звернення: 28.01.2025)
8. Karriereweg mit Stolpersteinen, Interview mit Janina Seifert. URL: https://menschen-mit-krebs.de/17639-karriereweg-mit-stolpersteinen/) (дата звернення: 28.01.2025)
9. Meine Geschichte mit Krebs. URL: https://www.krebsliga.ch/ueber-krebs/leben-mit-und-nach-krebs/meine-geschichte-mit-krebs (дата звернення: 28.01.2025)

10. Reden wir über Krebs. URL: https://www.kurvenkratzer.com/magazin-kolumne/interviews/ (дата звернення: 28.01.2025)

REFERENCES

1. Allan, K., & Burridge, K. (2007). *Forbidden Words, Taboo and the Censoring of Language.* Cambridge: Cambridge University Press.

2. Bohnaker, E. (2014). Tabubrüche in der interkulturellen Kommunikation. [Breaking taboos in intercultural communication] *Zeitschrift für interkulturelle Germanistik. 5, 1.* 125–143. [in German].

3. Crombach, M. (2001). Euphemismus und Tabu. (Dissertation zur Erlangung des Doktorgrades). [Euphemism and taboo. (Dissertation for the award of the doctoral degree)] Universität Salzburg, Institut für Sprachwissenschaft, Salzburg. [in German].

4. Das Tabu. *Das DWDS-Wörterbuch*. (2025). [Taboo] Retrieved from: https://www.dwds.de/wb/Tabu#wb-1 [in German].

5. Eggert, H. (1999). Säkulare Tabus und die Probleme ihrer Darstellung. Thesen zur Eröffnung der Diskussion. [Secular taboos and the problems of their representation. Theses to open the discussion] In H. Eggert, & J.Golec (Eds.), *Tabu und Tabubruch. Literarische und sprachliche Strategien im 20. Jahrhundert.* (pp. 15–24). Stuttgart/Weimar: J.B. Metzler. [in German].

6. Frietsch, U. (2008). Der Wille zum Tabu als Wille zum Wissen. [The will to taboo as the will to know] In U. Fritsch, K. Hanitzsch, J. John, & B. Michaelis (Eds.), *Geschlecht als Tabu. Orte, Dynamiken und Funktionen der De/Thematisierung von Geschlecht.* (pp. 9–16). Bielefeld: transcript. [in German].

7. Freud, S. (1991). *Totem und Tabu.* [Totem and taboo] Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuchverlag. [in German].

8. Guzy, L. (2008). Tabu – Die kulturelle Grenze im Körper. [Taboo – The cultural boundary in the body] In U. Fritsch, K. Hanitzsch, J. John, & B. Michaelis (Eds.), *Geschlecht als Tabu. Orte, Dynamiken und Funktionen der De/Thematisierung von Geschlecht.* (pp. 17–22). Bielefeld : transcript. [in German].

9. Hess-Lüttich, E. W. (2013). Tabubruch in der interkulturellen Kommunikation. Mit Anmerkungen zur aktuellen Medien-Debatte über das Burka-Verbot. [Breaking taboos in intercultural communication. With comments on the current media debate about the burqa ban] *Zwischen Ritual und Tabu. Interaktionsschemata interkultureller Kommunikation in Sprache und Literatur.* Serie Cross Cultural Communication Vol. 24. Publikationen der GIG Vol. 17. 21–42. [in German].

10. Hitzer, B. (2020). *Krebs fühlen. Eine Emotionsgeschichte des 20. Jahrhunderts*. [Feeling cancer. An emotional history of the 20th century] Stuttgart: Klett-Cotta Verlag. [in German].

11. Kauz, D. (2010). *Vom Tabu zum Thema?: 100 Jahre Krebsbekämpfung in der Schweiz 1910–2010*. [From taboo to topic?: 100 years of fighting cancer in Switzerland 1910–2010] Basel/Berlin: Schwabe. [in German].

12. *Krebsliga. Über Krebs. Zahlen und Fakten.* (2025) [Cancer League. About cancer. Facts and figures] Retrieved from: https://www.krebsliga.ch/ueber-krebs/zahlen-fakten/ [in German].

13. *Krebsversorgung 2040 – dringende Maßnahmen notwendig* (2025) [Cancer care in 2040 – urgent measures needed] Retrieved from: https://www.krebshilfe.net/presse/detail/krebsversorgung-2040-dringende-massnahmen-notwendig [in German].

14. Leinfellner, E. (1971). *Der Euphemismus in der politischen Sprache*. [Euphemism in political language] Berlin : Duncker&Humblot. [in German].

15. Marek, G. Schweigen. (2003). [Silence] In A. Wierlacher, &A. Bogner (Eds.), *Handbuch Interkulturelle Germanistik*. (pp. 302-307). Stuttgart/Weimar: J. B. Metzler. [in German].

16. Mihaljević, V. (2007). Tabu – Jenseits – Ethik. [Taboo – Beyond – Ethics] In M. Fischer, & R. Kacianka (Eds.), *Tabus und Grenzen der Ethik*. (pp. 293-296). Frankfurt am Main: Peter Lang. [in German].

17. *Onkointernetportal. Basis-Informationen Krebs. Leben mit Krebs*. 2025. [Onkointernet portal. Basic information on cancer. Living with cancer.] Retrieved from: https://www.krebsgesellschaft.de/basis-informationen-krebs/leben-mit-krebs.html [in German].

18. Schröder, H. (2013). Der Tabu-Komplex – Kultursemiotische Überlegungen. [The taboo complex – cultural semiotic considerations] Retrieved from: https://jelinektabu.univie.ac.at/tabu/forschungsfeld-tabu/hartmut-schroeder/ [in German].

19. Schröder, H. (2003) Tabu. [Taboo] In A. Wierlacher, & A. Bogner (Eds.), *Handbuch Interkulturelle Germanistik*. (pp. 307–315). Stuttgart/Weimar: J. B. Metzler. [in German].

20. Schwarz-Friesel, M. (2015). Language and emotion. The cognitive linguistic perspective. In U. M. Lüdtke (Ed.), *Emotion in Language*. (pp. 157–174) Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

21. Sontag, S. (1978). *Illness as Metaphor.* New York: Farrar, Straus and Giroux.

22. Strasser, M. (2007). Verschleierungen. [Concealments] In M. Fischer, & R. Kacianka, *Tabus und Grenzen der Ethik*. (pp. 45–52). Frankfurt am Main: Peter Lang. [in German].

ILLUSTRATIVE REFERENCES

1. Das K Wort – Diagnose Krebs. Sag Ja zum Leben! (2025). [The K word – cancer diagnosis. Say yes to life!] Retrieved from: https://daskwort.de/starke-stimmen/interviews [in German].

2. Das Wort "Krebs" aussprechen. Interview mit Uli Roth. (2025). [Pronounce the word "cancer". Interview with Uli Roth] Retrieved from: https://menschen-mit-krebs.de/2707-ulir_krebs_aussprechen/ [in German].

3. Ein Gespräch im Roten Sessel. (2025). [A conversation in the Red armchair] Retrieved from: https://menschen-mit-krebs.de/ [in German].

4. "Ich hatte nie damit gerechnet, dass mein Ich so zerfällt, zerflattert". Geschichte von Urs Faes. ["I never expected my ego to fall apart like this, to flutter apart". Story of Urs Faes] (2025). Retrieved from: https://www.krebsliga.ch/ueber-krebs/meine-geschichte-mit-krebs/urs-faes-prostatakrebs/-dl-/fileadmin/downloads/erfahrungsberichte/geschichte-von-urs-vaes.pdf [in German].

5. Ich kämpfe für das Leben und nicht gegen den Krebs. Interview mit Nadja Will. (2025). [I'm fighting for life, not against cancer. Interview with Nadja Will] Retrieved from: https://menschen-mit-krebs.de/3483-ich-kaempfe-fuer-das-leben-und-nicht-gegen-den-krebs/ [in German].

6. Ich&Krebs. Das Portal "Meine Krebshilfe". Web&Podcasts. (2025). [Me&Cancer. The portal "My cancer support". Web&Podcasts] Retrieved from: https://meinekrebshilfe.net/portal/public/app/#/page/eb7fb1a6-1957-4d58-8306-32b13dc59459 [in German].

7. Jean – Prostatakrebs. (2025). [Jean – Prostate cancer] Retrieved from: https://www.krebsliga.ch/ueber-krebs/meine-geschichte-mit-krebs/jean-prostatakrebs [in German].

8. Karriereweg mit Stolpersteinen, Interview mit Janina Seifert. (2025). [Career path with stumbling blocks, interview with Janina Seifert] Retrieved from: https://menschen-mit-krebs.de/17639-karriereweg-mit-stolpersteinen/ [in German].

9. Meine Geschichte mit Krebs. (2025). [My story with cancer] Retrieved from: https://www.krebsliga.ch/ueber-krebs/leben-mit-und-nach-krebs/meine-geschichte-mit-krebs [in German].

10. Reden wir über Krebs. (2025). [Let's talk about cancer] Retrieved from: https://www.kurvenkratzer.com/magazin-kolumne/interviews/ [in German].